

# Obsah

|                                                |           |                                                 |           |
|------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------|-----------|
| <b>PŘEDMLUVA.....</b>                          | <b>3</b>  | <b>Psychologické směry .....</b>                | <b>29</b> |
| <b>STRUKTURA CVIČEBNICE</b>                    |           | Dynamická psychologie.....                      | 29        |
| <b>A JAK S NÍ PRACOVAT .....</b>               | <b>9</b>  | Behaviorismus.....                              | 29        |
| <b>ÚVODNÍ SEZNÁMENÍ S TESTEM</b>               |           | Gestalt psychologie.....                        | 29        |
| <b>ZSV SCIO .....</b>                          | <b>10</b> | Humanistická psychologie .....                  | 29        |
| Základní charakteristika testu .....           | 10        | Kognitivní psychologie.....                     | 30        |
| Výběr řešení v úlohách .....                   | 11        | Biologický směr.....                            | 30        |
| Jak vyplňovat záznamový arch .....             | 11        | Doporučená literatura.....                      | 30        |
| Odpovědi na úlohy .....                        | 11        | Úlohy k procvičení.....                         | 30        |
| Bodování a výsledek testu .....                | 11        | <b>Psychologie osobnosti .....</b>              | <b>32</b> |
| Percentil .....                                | 12        | Rysový přístup .....                            | 32        |
| Výsledek uchazeče.....                         | 12        | Dynamické teorie .....                          | 34        |
| Poměr přijatých a přihlášených.....            | 12        | Humanistické teorie .....                       | 35        |
| Individuální analýza.....                      | 12        | Doporučená literatura.....                      | 35        |
| Několik aspektů srovnávacích testů.....        | 12        | Další důležité pojmy .....                      | 36        |
| <b>NÁRODNÍ SROVNÁVACÍ ZKOUŠKY</b>              |           | Úlohy k procvičení.....                         | 36        |
| <b>A CO O NICH POTŘEBUJETE VĚDĚT.....</b>      | <b>13</b> | <b>Vývojová psychologie.....</b>                | <b>39</b> |
| V čem se NSZ liší od běžných přijímaček? ..... | 13        | Piagetova teorie kognitivního vývoje .....      | 40        |
| NSZ vyrovnávají příležitosti pro tělesně       |           | Vývojový model Erika Eriksona.....              | 41        |
| či smyslově handicapované uchazeče .....       | 14        | Doporučená literatura.....                      | 41        |
| <b>PŘÍPRAVA NA TEST ZSV SCIO.....</b>          | <b>15</b> | Úlohy k procvičení.....                         | 41        |
| Úvodní zorientování se v testu                 |           | <b>Sociální psychologie.....</b>                | <b>43</b> |
| aneb na co se připravit .....                  | 15        | Komunikace .....                                | 44        |
| Cíle přípravy .....                            | 15        | Atribuce .....                                  | 44        |
| Plán přípravy (nejen na testy ZSV).....        | 15        | Postoje .....                                   | 44        |
| Tipy pro domácí přípravu .....                 | 17        | Kognitivní disonance .....                      | 44        |
| <b>JAK PROBÍHÁ VÝVOJ TESTU.....</b>            | <b>18</b> | Konformita.....                                 | 45        |
| <b>PSYCHOLOGIE</b>                             |           | Poslušnost .....                                | 45        |
| <b>Úvod do psychologie .....</b>               | <b>20</b> | Sociální role .....                             | 45        |
| Co je to psychologie.....                      | 20        | Difúze zodpovědnosti .....                      | 46        |
| Z historie psychologie.....                    | 20        | Doporučená literatura.....                      | 46        |
| Obory psychologie .....                        | 20        | Další důležité pojmy .....                      | 46        |
| Doporučená literatura.....                     | 21        | Úlohy k procvičení.....                         | 46        |
| Úlohy k procvičení.....                        | 21        | <b>Psychopatologie .....</b>                    | <b>48</b> |
| <b>Základní pojmy v psychologii.....</b>       | <b>24</b> | Abnormální chování.....                         | 48        |
| Psychické jevy .....                           | 24        | Normální chování.....                           | 48        |
| Vnímání .....                                  | 24        | Neurotické poruchy.....                         | 49        |
| Učení .....                                    | 24        | Poruchy nálady.....                             | 49        |
| Myšlení .....                                  | 24        | Schizofrenie .....                              | 49        |
| Paměť .....                                    | 25        | Ostatní poruchy .....                           | 50        |
| Doporučená literatura.....                     | 25        | Diagnostika .....                               | 50        |
| Úlohy k procvičení.....                        | 25        | Léčba.....                                      | 50        |
|                                                |           | Doporučená literatura.....                      | 50        |
|                                                |           | Úlohy k procvičení.....                         | 51        |
|                                                |           | <b>Nové pohledy na člověka aneb psychologie</b> |           |
|                                                |           | <b>ve 21. století.....</b>                      | <b>54</b> |

**SOCIOLOGIE****Sociologie jako věda a nástin**

|                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>vývoje sociologie.....</b>                                          | <b>60</b> |
| Sociologie .....                                                       | 60        |
| Sociologická paradigmatata.....                                        | 60        |
| Z dějin sociologie.....                                                | 61        |
| Doporučená literatura .....                                            | 62        |
| Další významní sociologové,<br>sociologické směry, školy a pojmy ..... | 62        |
| Úlohy k procvičení.....                                                | 62        |

**Metody sociologického výzkumu ..... 67**

|                                     |    |
|-------------------------------------|----|
| Metody sociologického výzkumu ..... | 67 |
| Kvantitativní výzkum .....          | 67 |
| Kvalitativní výzkum .....           | 67 |
| Příklad výzkumu .....               | 68 |
| Doporučená literatura .....         | 68 |
| Další důležité pojmy .....          | 68 |
| Úlohy k procvičení .....            | 68 |

**Kultura – jedinec – společnost ..... 73**

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| Kultura .....               | 73 |
| Socializace .....           | 73 |
| Sociální kontrola .....     | 73 |
| Instituce a organizace..... | 74 |
| Doporučená literatura ..... | 74 |
| Další důležité pojmy .....  | 74 |
| Úlohy k procvičení.....     | 75 |

**Sociální struktura společnosti ..... 79**

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| Sociální stratifikace.....  | 79 |
| Sociální mobilita .....     | 79 |
| Sociální status .....       | 79 |
| Sociální role .....         | 79 |
| Sociální útvary .....       | 80 |
| Doporučená literatura ..... | 80 |
| Další důležité pojmy .....  | 80 |
| Úlohy k procvičení .....    | 80 |

**Sociální deviace ..... 86**

|                                            |    |
|--------------------------------------------|----|
| Sociální deviace .....                     | 86 |
| Teorie anomie v díle Émila Durkheima ..... | 87 |
| Teorie etiketizace .....                   | 87 |
| Teorie delikventních subkultur .....       | 88 |
| Doporučená literatura .....                | 88 |
| Další důležité pojmy .....                 | 88 |
| Úlohy k procvičení .....                   | 88 |

**Sociologické koncepce společnosti, současný svět 91**

|                                             |    |
|---------------------------------------------|----|
| Tradiční a moderní společnost .....         | 91 |
| Kritika modernity a jejích teorií.....      | 92 |
| Teorie současné společnosti.....            | 92 |
| Současný svět, jeho podoba a problémy ..... | 92 |
| Další důležité pojmy .....                  | 93 |
| Úlohy k procvičení.....                     | 93 |

**Předmět současné sociologie aneb co dnes**

|                               |           |
|-------------------------------|-----------|
| <b>v sociologii frčí.....</b> | <b>98</b> |
|-------------------------------|-----------|

**FILOSOFIE****Počátky filosofie, filosofické disciplíny****a pojetí skutečnosti ..... 104**

|                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------|-----|
| Na co se v testu budeme ptát? .....                               | 104 |
| Přehled základních témat .....                                    | 104 |
| Základy argumentace .....                                         | 105 |
| Náplň filosofie .....                                             | 106 |
| Filosofické disciplíny .....                                      | 107 |
| Počátky filosofie .....                                           | 107 |
| Sofisté .....                                                     | 109 |
| Klasická řecká filosofie<br>(Sókratés, Platón, Aristotelés) ..... | 110 |

**Teorie poznání, filosofie vědy a jazyka ..... 115**

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| Přehled základních témat .....                                  | 115 |
| Teorie poznání (epistemologie) .....                            | 115 |
| Racionalismus a empirismus<br>v novověké filosofii .....        | 116 |
| Teorie poznání u Immanuela Kanta .....                          | 121 |
| Teorie poznání, filosofie vědy a jazyka<br>ve 20. století ..... | 123 |

**Etika ..... 127**

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| Přehled základních pojmů .....          | 127 |
| Deskriptivní a normativní etika .....   | 127 |
| Základní morální teorie .....           | 129 |
| Deontologický přístup .....             | 129 |
| Konkvencionalistický přístup .....      | 130 |
| Přístup etiky ctnosti .....             | 130 |
| Historické kořeny etických teorií ..... | 134 |

**Dějiny a spravedlnost ..... 136**

|                                           |     |
|-------------------------------------------|-----|
| Přehled základních témat .....            | 136 |
| Velké příběhy .....                       | 136 |
| Konec velkých příběhů? Konec dějin? ..... | 141 |
| Teorie ekonomické spravedlnosti .....     | 141 |

**Člověk a jeho vztah k transcenci..... 144**

|                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------|-----|
| Přehled základních témat .....                                         | 144 |
| Transcendence a imanence .....                                         | 144 |
| Transcendentní vs. imanentní bůh .....                                 | 145 |
| Transcendentní bůh – věčnost .....                                     | 145 |
| Vtělený bůh .....                                                      | 146 |
| Rozumová víra .....                                                    | 146 |
| Paradoxní víra .....                                                   | 147 |
| Pragmatismus v náboženství .....                                       | 148 |
| Kritika náboženství a člověk přesahující<br>sám sebe – Nietzsche ..... | 149 |
| Přesah lidského jednání – Sartre .....                                 | 151 |
| Transcendentní muž, imanentní žena<br>– Beauvoirová .....              | 152 |
| Zdroje pro úlohy .....                                                 | 153 |

**POLITOLOGIE**

|                                                               |                |
|---------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Státověda, ústava a politický systém ČR .....</b>          | <b>156</b>     |
| Stát, jeho funkce a formy .....                               | 156            |
| Ústava .....                                                  | 156            |
| Politický režim České republiky .....                         | 157            |
| Doporučená literatura .....                                   | 158            |
| Další důležité tematické okruhy a pojmy .....                 | 158            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 158            |
| <br><b>Vládní systémy v demokracii .....</b>                  | <br><b>163</b> |
| Dělení demokratických politických systémů .....               | 163            |
| Parlamentní systém .....                                      | 163            |
| Prezidentský systém .....                                     | 163            |
| Poloprezidentský systém .....                                 | 163            |
| Doporučená literatura .....                                   | 164            |
| Další důležité pojmy .....                                    | 164            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 164            |
| <br><b>Volby a volební systémy .....</b>                      | <br><b>166</b> |
| Volby .....                                                   | 166            |
| Většinový volební systém .....                                | 166            |
| Systém poměrného zastoupení .....                             | 167            |
| Volby v ČR .....                                              | 168            |
| Doporučená literatura .....                                   | 168            |
| Další důležité pojmy .....                                    | 168            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 168            |
| <br><b>Politické strany a systémy politických stran .....</b> | <br><b>173</b> |
| Politické strany .....                                        | 173            |
| Základní typologie politických stran .....                    | 174            |
| Politické strany v ČR .....                                   | 174            |
| Doporučená literatura .....                                   | 176            |
| Další důležité pojmy .....                                    | 176            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 176            |
| <br><b>Demokracie a nedemokratické režimy .....</b>           | <br><b>180</b> |
| Demokracie .....                                              | 180            |
| Totalitarismus .....                                          | 180            |
| Autoritářské režimy .....                                     | 180            |
| Doporučená literatura .....                                   | 181            |
| Další důležité pojmy .....                                    | 181            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 181            |
| <br><b>Politická filosofie .....</b>                          | <br><b>184</b> |
| Politická filosofie .....                                     | 184            |
| Platón .....                                                  | 184            |
| Niccoló Machiavelli .....                                     | 185            |
| Klasická teorie společenské smlouvy .....                     | 185            |
| Doporučená literatura .....                                   | 186            |
| Další významné osobnosti politické filosofie .....            | 186            |
| Úlohy k procvičení .....                                      | 186            |
| <br><b>Politické doktríny a ideologie .....</b>               | <br><b>189</b> |
| K pojmu ideologie .....                                       | 189            |
| Liberalismus .....                                            | 189            |
| Konzervatismus .....                                          | 190            |

|                                   |     |
|-----------------------------------|-----|
| Socialismus .....                 | 190 |
| Fašismus .....                    | 190 |
| Feminismus .....                  | 191 |
| Enviromentalismus .....           | 191 |
| Náboženský fundamentalismus ..... | 191 |
| Doporučená literatura .....       | 191 |
| Další důležité pojmy .....        | 191 |
| Úlohy k procvičení .....          | 192 |

**Mezinárodní organizace .....** **195**

|                                          |     |
|------------------------------------------|-----|
| Mezinárodní organizace .....             | 195 |
| United Nations Organization .....        | 196 |
| North Atlantic Treaty Organization ..... | 196 |
| Doporučená literatura .....              | 197 |
| Další důležité pojmy .....               | 197 |
| Úlohy k procvičení .....                 | 197 |

**Předmět současné politologie**

|                                                       |            |
|-------------------------------------------------------|------------|
| <b>aneb čím vším se dnes politologie zabývá .....</b> | <b>199</b> |
|-------------------------------------------------------|------------|

**PRÁVO**

|                             |     |
|-----------------------------|-----|
| Doporučená literatura ..... | 204 |
|-----------------------------|-----|

**Základy teorie práva .....** **204**

|                                      |     |
|--------------------------------------|-----|
| Teorie práva .....                   | 204 |
| Právo .....                          | 204 |
| Právo přirozené a pozitivní .....    | 204 |
| Právo soukromé a veřejné .....       | 204 |
| Právo hmotné a procesní .....        | 205 |
| Mezinárodní právo .....              | 205 |
| Právo Evropské unie .....            | 205 |
| Typy právních kultur .....           | 205 |
| Prameny práva .....                  | 205 |
| Specifické rysy právních norem ..... | 206 |
| Právní síla norem .....              | 206 |
| Působnost právních norem .....       | 206 |
| Publikace právních norem .....       | 207 |
| Osoby jakožto subjekty práva .....   | 207 |
| Fyzická osoba .....                  | 207 |
| Právnícká osoba .....                | 207 |
| Orgány veřejné moci .....            | 207 |
| Právní řád České republiky .....     | 208 |
| Tvorba právních norem .....          | 208 |
| Soudní systém ČR .....               | 209 |
| Soustava obecných soudů ČR .....     | 210 |
| Úlohy k procvičení .....             | 210 |

**Ústava ČR a Listina základních práv****a svobod .....** **216**

|                                        |     |
|----------------------------------------|-----|
| Ústava ČR .....                        | 216 |
| Listina základních práv a svobod ..... | 217 |
| Obsah LZPS .....                       | 217 |
| Úlohy k procvičení .....               | 218 |

|                                                     |            |
|-----------------------------------------------------|------------|
| <b>Občanské právo.....</b>                          | <b>220</b> |
| Úvodní charakteristika .....                        | 220        |
| Občanskoprávní vztahy .....                         | 221        |
| Smlouvy podle občanského zákoníku .....             | 221        |
| Smlouvy uzavírané se spotřebitelem .....            | 222        |
| Distanční smlouvy .....                             | 222        |
| Nepojmenované smlouvy .....                         | 222        |
| Smlouvy podle zákona o obchodních korporacích ..... | 222        |
| Závazkové právo .....                               | 223        |
| Zajištění a utvrzení dluhů (pohledávek) .....       | 223        |
| Lichva a neúměrné krácení .....                     | 223        |
| Vlastnictví .....                                   | 223        |
| Náhrada škody .....                                 | 224        |
| Věcná břemena .....                                 | 225        |
| Stavba jako součást pozemku .....                   | 225        |
| Rodinné právo .....                                 | 225        |
| Formy právních režimů náhradní péče o dítě .....    | 227        |
| Dědictví .....                                      | 227        |
| Dědění ze zákona .....                              | 228        |
| Zřeknutí se dědického práva .....                   | 228        |
| Dědictví s podmínkou .....                          | 228        |
| Dědění ze závěti .....                              | 229        |
| Dědická smlouva .....                               | 229        |
| Výhrada soupisu pozůstalosti .....                  | 229        |
| Odkaz .....                                         | 229        |
| Vydědění .....                                      | 229        |
| Občanské soudní řízení .....                        | 230        |
| Úlohy k procvičení .....                            | 230        |
| <b>Trestní právo .....</b>                          | <b>243</b> |
| Trestní právo .....                                 | 243        |
| Trestný čin .....                                   | 244        |
| Trestní odpovědnost .....                           | 244        |
| Okolnosti vylučující protiprávnost .....            | 244        |
| Dělení trestných činů .....                         | 245        |
| Trestní sankce .....                                | 245        |
| Druhy trestů .....                                  | 245        |
| Trestní právo procesní .....                        | 246        |
| Orgány činné v trestním řízení .....                | 246        |
| Trestní řízení .....                                | 246        |
| Opravné řízení .....                                | 246        |
| Trestní větev obecného soudnictví .....             | 247        |
| Úlohy k procvičení .....                            | 247        |
| <b>Pracovní právo .....</b>                         | <b>256</b> |
| Pracovní právo .....                                | 256        |
| Základní zásady pracovněprávních vztahů .....       | 256        |
| Účastníci pracovněprávních vztahů .....             | 257        |
| Pracovněprávní vztahy .....                         | 257        |
| Pracovní poměr .....                                | 257        |
| Pracovní smlouva .....                              | 257        |
| Zkušební doba .....                                 | 258        |
| Skončení pracovního poměru .....                    | 258        |
| Odstupné .....                                      | 259        |
| Odpovědnost za škodu a náhrada škody .....          | 259        |

|                                                                 |            |
|-----------------------------------------------------------------|------------|
| Úlohy k procvičení .....                                        | 260        |
| <b>Právo dnes aneb proměny práva a právní vědy .....</b>        | <b>265</b> |
| <b>EVROPSKÁ INTEGRACE</b>                                       |            |
| Doporučená literatura .....                                     | 272        |
| <b>Dějiny evropské integrace .....</b>                          | <b>272</b> |
| Evropská unie .....                                             | 272        |
| Idea evropské integrace .....                                   | 272        |
| Členské státy a letopočet jejich přistoupení .....              | 272        |
| Smlouvy zakládající evropskou integraci .....                   | 273        |
| Začlenění České republiky do Evropské unie .....                | 274        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 274        |
| <b>Klíčové instituce Evropské unie a jejich fungování .....</b> | <b>280</b> |
| Evropská rada .....                                             | 280        |
| Rada Evropské unie .....                                        | 280        |
| Evropský parlament .....                                        | 281        |
| Evropská komise .....                                           | 281        |
| Priority Evropské komise na období 2019–2024 ...                | 281        |
| Další důležité instituce .....                                  | 282        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 282        |
| <b>Euro, rozpočet EU a schengenský prostor .....</b>            | <b>287</b> |
| Evropská hospodářská a měnová unie .....                        | 287        |
| Euro .....                                                      | 287        |
| Rozpočet EU .....                                               | 288        |
| Schengenský prostor .....                                       | 288        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 289        |
| <b>Politiky EU a právo EU .....</b>                             | <b>293</b> |
| Politiky EU .....                                               | 293        |
| Evropské právo .....                                            | 294        |
| Řízení o předběžné otázce .....                                 | 295        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 295        |
| <b>MODERNÍ DĚJINY</b>                                           |            |
| Doporučená literatura .....                                     | 300        |
| <b>Období 1848–1918 .....</b>                                   | <b>300</b> |
| Přehled základních témat .....                                  | 300        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 300        |
| <b>Období 1918–1945 .....</b>                                   | <b>309</b> |
| Přehled základních témat .....                                  | 309        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 309        |
| <b>Období po roce 1945 .....</b>                                | <b>317</b> |
| Přehled základních témat .....                                  | 317        |
| Úlohy k procvičení .....                                        | 317        |

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>EKONOMIE</b>                                                                      |     |
| Doporučená literatura.....                                                           | 330 |
| <b>Ekonomie jako věda a nástin dějin ekonomického myšlení..... 330</b>               |     |
| Ekonomie .....                                                                       | 330 |
| Statky a potřeby .....                                                               | 330 |
| Pozitivní a normativní ekonomie .....                                                | 330 |
| Makroekonomie a mikroekonomie .....                                                  | 330 |
| Základní ekonomické otázky .....                                                     | 331 |
| Ekonomické systémy .....                                                             | 331 |
| Ekonomické subjekty .....                                                            | 331 |
| Ekonomické zdroje .....                                                              | 331 |
| Nástin dějin ekonomického myšlení.....                                               | 332 |
| Úlohy k procvičení.....                                                              | 333 |
| <b>Základní makroekonomické pojmy ..... 337</b>                                      |     |
| Magický čtyřúhelník .....                                                            | 337 |
| Hrubý domácí produkt (HDP) .....                                                     | 338 |
| Hrubý národní produkt (HNP).....                                                     | 338 |
| Inflace .....                                                                        | 338 |
| Nezaměstnanost .....                                                                 | 338 |
| Obchodní bilance .....                                                               | 338 |
| Hospodářský cyklus .....                                                             | 338 |
| Další důležité pojmy .....                                                           | 339 |
| Úlohy k procvičení.....                                                              | 339 |
| <b>Základní mikroekonomické pojmy..... 343</b>                                       |     |
| Nabídka a poptávka.....                                                              | 343 |
| Tržní rovnováha .....                                                                | 344 |
| Konkurence .....                                                                     | 344 |
| Druhy konkurence.....                                                                | 345 |
| Podnikání .....                                                                      | 345 |
| Obchodní korporace.....                                                              | 345 |
| Živnost .....                                                                        | 346 |
| Další důležité pojmy .....                                                           | 346 |
| Úlohy k procvičení.....                                                              | 347 |
| <b>Peníze a bankovníctví..... 352</b>                                                |     |
| Peníze .....                                                                         | 352 |
| Měnový kurz a mezinárodní měnový systém .....                                        | 352 |
| Bankovní soustava .....                                                              | 353 |
| Cenné papíry .....                                                                   | 353 |
| Burza .....                                                                          | 353 |
| Osobní finance .....                                                                 | 354 |
| Úlohy k procvičení.....                                                              | 354 |
| <b>Hospodářská politika a funkce centrální banky ..... 358</b>                       |     |
| Hospodářská politika .....                                                           | 358 |
| Centrální banka .....                                                                | 358 |
| Státní rozpočet .....                                                                | 359 |
| Daně a daňová soustava .....                                                         | 359 |
| Koncepce hospodářské politiky .....                                                  | 360 |
| Úlohy k procvičení.....                                                              | 360 |
| <b>Několik příkladů ze současné ekonomie aneb jak ekonomové přemýšlejí ..... 365</b> |     |
| <b>Cvičný test ..... 371</b>                                                         |     |
| <b>Percentilová tabulka..... 386</b>                                                 |     |
| <b>Klíč řešení ..... 387</b>                                                         |     |